

Milyen gyógyszer segitene?

Akadozik a gyógyszerellátás, nem nyitnak a patikák

Mostanában mintha a szokásnál gyakrabban forog-nának közszajon a gyógyszerárak, pedig a gyógyszereszek áldozatkész munkáját, szakértelmét senki sem vitatja. Másról van szó: hol ez, hol azt a gyógszert nem lehet kapni, s mivel közöttük fontossági sorrendet nehéz volna megállapítani — a maga nemében mindegyik egyformán szolgálja egészségünk —, bármelyik hiányzik, egyformán jogosan neheztelnek is miatta. Főként, hogy a Kossuth Lajos sugár-úti meg a tarjáni gyógyszer-tár még mindig nem nyit meg, holott, legalábbis szemre, mindkét helyiség átépítést, építését befejezték.

A készletezésben van a hiba

A különféle gyógyszerek elő-előforduló hiányáról nehezen lenne elfogultan véleményt mondani, a kérdés alapos, mindenre kiterjedő ismerete nélkül. Szerencsére azonban a Csongrád megyei helyzet megítéléséhez segítségünkre van most az Egészségügyi Minisztérium ideai első félévi felülvizsgáló értékelése, melynek idevonatkozó bekezdéseit érdemes szó szerint idézni:

„A közforgalmú gyógyszerárakban kifogásolható az egyes gyógyszerek krónikus hiánya. Bár az elmúlt évek során egyes gyógyszer-rek országosan is voltak átmeneti hiányok, Csongrád megyében mind a hiánycikkék száma, mind a hiányszerűzet időtartama meghaladta az országosan tapasztalható, azzal tehát nem magyarázható. A hiányos ellátás oka részben a Gyógyszerszár Központ elégtelen gyógyszer-készletelési tevékenysége.”

Még egy adat, hirtelenjében, a hiányosságok túlzott voltának bizonyítására: ezekben a napokban igen nehéz hozzájutni Szegeden a Lactorian nevű gyógszertárhoz, melyen csecsemők százaival nevelkednek. Most, amikor az országos politika hangsúlyozott részévé vált a népességszaporulat növelése, amikor azt szeretnénk, azt akarjuk, hogy a családokban legalább egy, de inkább két-három gyerek legyen, igen furcsa e politika ilyen módon való keresztelése.

Az Egészségügyi Minisztérium azt javasolja, hogy vizsgálják felül a Gyógyszerszár Központ készletezési politikáját, és dolgozzanak ki intézkedési tervet, amely biztosítja a gyógyszerellátás folyamatosságát mind mennyiségileg, mind összetétel szerint.

Későn kötötték

a szerződéseket

Szegeden jelenleg 21 gyógyszer-tár működik, de ha a volt közlegeket leszámítjuk, 16. Közülük 8 a Nagykörúton belül, 8 azon kívül, s már ebből is látszik, hogy a területi ellátottság nem a legelőkeltebb. Egész Rókusnak nincs egy fia patikája sem. Amikor a Párizsi körút és Kossuth Lajos sugár-úti sarkán levő patika épületét megkezdték a földemcsérelést emeletraépítést, a gyógyszer-tár ideiglenesen átköltözött a Lechner térre. A költözés 1970-ben volt, s idén áprilisban az építők elvonultak. A helyiség azóta üresen tárog.

A tarjáni új gyógyszer-tár épületét és belső berendezését 1969-ben tervezte a Szegedi Tervező Vállalat. Az építkezés mostanra lett kész, illetve pontosabban, a hiánypótlások, belső munkák után szeptemberben vonul-

nak ki belőle az építők. Tegyük hozzá, hogy nemrég még úgy volt, hogy csak novemberre, s ez a dátum-eltolódás nem lényegtelen.

A Gyógyszerszár Központ mindkét patikát a Szegedi Bútoripari Szövetkezettel akarta berendezetni. S most figyeljük a terminusokat: a kapacitásigénylést 1971. december 9-én adták meg a szövetkezetnek mindkét gyógyszer-tár berendezéséről, a szerződést, de csak a tarjáni, 1973. júniusában kötötték meg. Hogy közben mi történt? Lényegében semmi. A június szerződésben azt vállalta a SZEBISZ, hogy amennyiben novemberben megkapja a munkaterületet, december 31-re befejezi a berendezés elkészítését. A gyógyszer-tár ezek szerint 1974. január 15-én nyitna meg.

Közbe kell vetni azonban két „apróságot”. Az egyik: a környék egyetlen meglévő gyógyszer-tárát, amely a József Attila sugár-út és a Retek utca sarkán található, mivel belesik a tarjáni építkezés nyolcadik ütemének területébe, le kellett volna bontani. A nyolcadik ütem építéséről tavaly már mindenki tudott, de a tarjáni új gyógyszer-tár megnyitására sűrgetéséről, előrehozásáról senki sem gondoskodott. A másik: ha az építők szeptemberben elvonulnak az épületről, akkor mi az akadálya annak, hogy a szövetkezet októberre befejezze a berendezés szerelését? A Gyógyszerszár Központ és a SZEBISZ mégsem módosította eddig rossz terminus szerződését.

Bűn lenne, ha a tarjáni gyógyszer-tárát nem nyitná meg még az idén.

Ami pedig a Kossuth Lajos sugár-úti illeti, annak berendezésével — miután a SZEBISZ nem vállalta — a szentesi Általános Vas- és Faipari Szövetkezetet bízták meg, idén februárban. A szerződés szerint június 30-ra kellett volna készen lenniük, de a Gyógyszerszár Központ illetékes osztályvezetőjének, Barcsay Istvánnak a véleménye szerint jó, ha október 15-én megnyithatják a patikát. Őszintén szólva, itt sem érti az ember, hogy mi történt 1971. decem-ber és 1973. tavasza között. Egész egyszerűen elfogadhatatlan az az érv, hogy gyógyszer-tári berendezést nem le-

het gyártani a helyiség tervrajza alapján, hiszen csak a kész helyet lehet felmérni. A késői szerződéskötéseket semmilyen érv, semmilyen kifogás nem magyarázza.

Kikerülnek a dolgozó embereket

Az akadozó gyógyszer-ellátás, a gyógyszer-tárak késői megnyitása mellett ráadásul még az is rontja ezekben a hónapokban a lakosság kiszolgáltatottságát, hogy egy-egy kisebb patika hetekre bezár. Három olyan gyógyszer-tár van Szegeden, melyben csak egy gyógyszer-rez dolgozik, s ha ő szabadságra megy, lehúzzák a redőnyt, helyettesítésükkel nem gondoskodnak. Ilyen a Sajka utca és Római körút sarki kis patika is, mely egyébként szintén részt vehetne a tarjániak ellátásában, hiszen aránylag közel van az új városrészhöz. Csakhogy ez a gyógyszer-tár reggel 8-tól délután 4-ig van csak nyitva, amikor dolgozó ember fel nem keresheti. Szinte mulatságos, hogy itt sok olyan gyógszert is lehet szerezni, ami a nagy forgalmú patikákból már rég elfogyott. A megoldás természetesen mégis az volna, ha az egyszemélyes gyógyszer-tárakat osztott nyitvatartással működnének, még ha a forgalmuk ezáltal meg is növekedne.

Befejezésül érdemes még egyszer idézni az Egészségügyi Minisztérium vizsgálatának tapasztalataiból:

„A megye közforgalmú gyógyszer-tárakkal való ellátottsága elfogadható, azonban az épületek állapota kifogásolható. A közelmúltban végzett felmérés szerint azok 48 százaléka korszerűtlen, felújítandó. Felszerelésük szintén kiegészítésre szorul. Kifejezetten magas viszont a megye gyógyszereszekkel való ellátottsága. Hiányosság, hogy a gyógyszereszek — asszisztensek aránya lényegesen rosszabb az országos átlagnál, s így a korszerű munkamegosztás lehetőségei beszűkültek. Ennek egyik oka a gyógyszereszek létszámanak talán a szükség-szerűen magasabb volta.”

Tehát esetleg jutna még egy gyógyszerész a Sajka utca-i, meg a többi egyszemélyes patikába is?

Fehér Kálmán

Figyelik a folyót

Kutatók a Tisza élővilágáról

A halászok érzik legjobban a Tisza bőségét vagy szűkmarkúságát, aszerint, hogy mikor milyen a halak járása. Esztendőik óta panaszkodnak már a vízén járó emberek, hogy egyre fogy a Tiszából a hal, s amit fognak, az jórészt silány. Mondogatták, hogy nincs a halaknak elég táplálékuk, mint volt azelőtt, és nem találják fűhelyet sem a hulladékok csatornázása után. Valamikor — még tíz évvel ezelőtt is — olyan volt a Tisza virágzása a folyó teljes hosszában, hogy egyik partról nem lehetett átlátni a másikra. Ez a természeti jelenség is odaveszett: az idén is csak gyéren virágozik a Tisza, a pár óráig élő lepkekre nem ugrott föl a hal a víztükrőre. A halászok azt mondják, hogy már nem is él a Tisza, csak folyik és viszi magával a halat elűző, táplálékát pedig elpusztító szennyező anyagokat.

A Tisza halállományában azok is kárt tesznek, akik a méretben aluli nemes halat — harcsát, kecségét, márnát, pontyot — kifogják és elviszik. Elfogyott azonban a Tiszából a csuka, és megöregedtek a kecségek is, külön fölül súlyút alig produkál a szerencse, a 30–40 dekásek pedig 5–6 évesek.

A Magyar Tudományos Akadémia Tisza-kutató bizottsága állandó megfigyelés alatt tartja a folyót. E munkaközösség tudja legjobban, hogy mekkorát változott az utóbbi időben a Tisza és élővilága. Dr. Marián Miklós, a Móra Ferenc Múzeum tudományos főmunkatársa, a Tisza-kutató bizottság titkára szerint a Tisza még tiszta folyó, de csak addig lesz az, amíg tudunk rá vigyázni, ha biztosítani tudjuk, hogy az is maradjon. A Tiszát figyelő szakemberek közül két munkatársat, dr. Harka Ákos és Tóth Lajos esztendőik óta figyeli és jegyzi az élő Tisza és holtáinak halállományát, az abban észlelt változásokat. Eredményeiket ismerve, dr. Marián Miklós hangsúlyozta, hogy a Tisza halállománya jelentősen csökkent. Ennek oka az ívóhelyek hiánya, másrészt a derített, tisztítatlan ipari szennyeződések bevezetése a folyóba. A szabályozás óta gyorsabban lefolyik a víz, s ennek következtében kevesebb a halak tápláléka is. A még derített vizeket eddig elbírta a folyó nagyobb halvesztés nélkül. Az úgynevezett szennyvízbírság nem old meg semmit: a derítőket mindenütt meg kell építeni, ha legfeljebb kincsi-ünk, a tiszta vízre vigyáznunk akarunk.

Svájc, az Egyesült Államok után Magyarország volt a harmadik, amely annak idején betiltotta a zöltség-félék permetezését DDT-vel. Ez a vegyszer a táplálék-láncban keresztül a szervezethez áramolhat. Ezzel a szervezethez áramolhat. Ezzel a szervezethez áramolhat.

De vajon a különféle mosószer, amelyek a csatornahálózatban szintén a Tiszába kerülnek, okozhatnak-e a folyók élővilágában károsodást?

— Elvileg olyan mosószer, amelyek órákon belül lebomlanak, tehát a folyóba kerülve elvesztik az élővilágra káros hatásukat. Legjobb lenne persze, ha ezek a vizek sem kerülnek a Tiszába. Megfigyeléseink azt bizonyítják, hogy az ipari vizek szennyezőhatása okozta elsősorban a halak természetes táplálékának csökkenését, például a virágzás gyérülését, az iszapban élő apró lények pusztulását.

A Tisza élővilágát más oldalról nézve viszont dr. Marián Miklós megállapította, hogy a változás nem egyoldalú. A folyó halállományának csökkenésével szemben egyes vízimadarak, például a közönséges bakcsó, és a rendkívül ritka kiskócsag, az utóbbi években igencsak elszaporodtak a Tisza menti rezervátumokban. Szaporulatuknak kedveznek a rizsföldek, az öntözőcsatornák.

L. F.

Hidraulikus exkavátor

A nehéz földmunkákat ma már csaknem kizárólag gépekkel végzik. Egyre újabb földmunkagép-konstruktórik születnek, kétféle fejlesztési tendencia alapján: részben nagyteljesítményű óriás gépek készítenek, részben kisebb teljesítményű, de mozgékony gépeket. A rakodó-és kotrógépek családjában ez utóbbi csoporthoz tartozik a hidraulikus exkavátor, a szovjet mérnökök egyik új, érdekes konstrukciója.

A lánctalpas járműtest energiaforrása 75 lóerős Diesel-motor, amely fogaskerekes olajszivattyút hajt, ahonnan háromfelé ágazik el a nagy nyomású olaj: az

emelőkart és a putnyot mozgó dugattyúba, illetve a forgóasztalt mozgó hidraulikus motorba. Az exkavátor mindkét lánctalpa külön meghajtású, így akár helyben is megfordulhat.

Az exkavátor a legkülönbözőbb föld- és rakodómunkák elvégzésére alkalmas. Ha árkot, vagy kisebb gödört kell ásni, a gép fordított merítőkánállal (putnyonnyal) dolgozik (a putnyonnyal egyébként 0,5 köbméter). A merítőkánáll helyébe marokló-rakodó is felszerelhető a gépre, vagy helyettük talajgyalu is felszerelhető a járműtestre.

Figaro Salzburgban

A salzburgi ünnepi játékok vezetésére évtizedek óta nagy gondot fordított arra, hogy nemzetközi művészgárdát szerződtessen.

Az ideai Figaro házassága „rekordot” állított fel: Mozart operáját a francia Jean-Pierre Ponnelle rendezésben a német Herbert von Karajan vezényelte; a gróf Finnországból érkezett (Tom Krause), felesége Angliából (Eliza-

beth Harwood), a Figaro az osztrák Walter Berry alakította, Susanne-t a görög Teresza Stratas, dr. Bartolót az olasz Paolo Montarsolo, Cherubint a spanyol Teresa Berganza, s hogy mi se hiányozzunk a nemzetközi művésztalálkozóról, a kertész szerepét a magyar Kelemen Zoltán énekelte. Az előadás nagy sikert aratott.

Dr. Nagy István

V. Jegorov dokumentumregénye

A rejtély kulcsa

4. — Elviselhetetlen vagy. Miért rúgód össze a port olyan emberrel, akitől az előmenetel függ? Ne haragudj, ha a barát jogán őszinte leszek: nem vagy tárgyilag. Winkler természetesen nem eléggé tapasztalt, de nem is ostoba. Azt hiszem azért haragszol, mert ő került abba a beosztásba, amelyikre te pályáztál.

— Ezzel együtt buta, mint a sötét éjszaka. S gondold el, ez a kretén vette magának a bátorságot, hogy engem kioktasson, amikor ideutaztam. Egy álló óra hosszat ködös célzásokkal igyekezett tudomra adni, hogy a mi egész hadműveletünk csak a keleti győzelemmel ér véget. Mintha én nem tudnám ezt! Mintha nem dolgoztunk volna együtt a Barbarossa-terv részle-

tein! Tudva, hogy én kiválóan tájékozott vagyok a közel- és középkori politikában, unalmasan arról gyözködött, hogy alapvető célunk — a katonai szövetség Iránnal, elfoglalni Indiát, s megszerelni az iraki olajat az Oroszország elleni háborúhoz. Különösen hosszan és zavarosan esztelne, hogyan szervezzem meg a szabotázsakciókat Bakuban. Nem győztem cérnával és megmondtam, ne kábítson engem a buta köznyeivel.

— Jobb lett volna hallgatni. Most egyre követelőzőbb leszel.

— Igazán nem vallottunk szegényt. Megszereztük az iskolákat, tapasztalt instruktorokkal rendelkezünk, folyik a felkészítés. A közeli napokban megkezdjük ügynökeink átdobását Oroszországba. Mit akar még tőlünk?

— Winkler a bakui rezidens miatt nyugtalanodik.

— Bemutattam egy sor jelöltet az orosz emigránsok közül, de Winkler ragaszkodik hozzá, hogy az illető szovjet ember legyen, aki élvezi a helyek bizalmát... Mit csináljak — utazzam át, hogy megfelelő embert találjak?!

— Sötéten látod a helyzetet, Hans. Megoldhatjuk a problémát anélkül, hogy elutasznál. Téged tanítsalak rá — hogyan?

— Max, te ma egyszerűen rossz hangulatban vagy. Otthagytam az irodámban Heckertet, be-

fejezem vele a dolgom és visszajövök. Lejártunk egy parti billárdot.

Szergejev befordult a Sahrezára. A sugárút széles, aszfaltozott szalagja két sorra tagolta a házak kődobozait, melyeket már a Harmadik Birodalom építései emeltek, akik ugyancsak elözlökték Iránt. A mecsetek háttérben látszó kupolái, a karcsú minaretek élesen elváltak e kincstári jellegű épületektől.

Az idő délfelé járt, a nap irgalmatlanul égett.

Egy zöld táblás üzlet előtt állt meg, amelyen szép, arab ligatúra hirdette, hogy itt rövidáruval kereskednek, a bolt pedig Musza Amiré. Az üzletből ötven év körüli, alacsony termetű iráni férfi lépett ki, jellegzetesen húsos, hosszú orrával híva fel a figyelmet magára. Ritkuló, hennával festett haja a napfényben bíborszínné vált.

— Agai Szergejev, örülök a találkozásnak. A ház, ahova megyünk, itt van a közelben. Ez az üzlet az unokafivéré — hadarta gyorsan, és türelmetlenül élvezte Jakov Vaszljicvet az üzlet elől, mintha félne, hogy belép oda.

— Köszönöm a fáradozását, agai Hodzsa Añ.

†agai = ár

(Folytatjuk.)